

25.8.2005

Khs dnro	2005 - 1543/396
Stn dnr	-----
Saap./Anl.	29-08-2005

Kaupunginhallitukselle

TYÖLLISTÄMISTOIMIKUNNAN LAUSUNTO EHDOTUKSESTA HALLITUKSEN MAAHANMUUTTOPOLIITTISEKSI OHJELMAKSI, LAUSUNTOPYYNTÖ 2005 – 1543/396

Ulkomaalaisia oli vuonna 2000 Helsingissä tilastokeskuksen mukaan hieman yli 30 000. Heistä työvoimaan kuului noin puolet. Työvoimaan kuuluvista 60 prosenttia oli miehiä. Viidennes ulkomaalaisista työskenteli yhteiskunnallisia palveluja tuottavilla toimialoilla, etenkin koulutuksen sekä terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen aloilla. Lähes saman verran ulkomaalaisista työskenteli liike-elämälle palveluja tuottavilla aloilla. Kaupan ala sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan ala oli kolmas toimialasektori, jolla ulkomaalaisia työskenteli paljon. Yrittäjinä ulkomaalaistaustaisten työvoimasta oli 6,1 prosenttia, joka on hieman enemmän kuin koko Helsingin työväestöstä, 4,9 prosenttia.

Vuoden 2000 väestölaskennan mukaan ulkomaan kansalaisten työttömyysaste oli Helsingissä 24,6 prosenttia. Vastaava luku oli koko maassa vuonna 2003 29 prosenttia, kun koko väestön työttömyysaste oli 9 prosenttia. Vuonna 2004 Helsingissä oli työttömänä kuukausittain 3200–4000 ulkomaan kansalaista.

Helsingin ulkomaalaisväestö ei muodosta yhtenäistä väestöryhmää, vaan se sisältää monia hyvin erilaisia ryhmittymiä niin väestörakenteen, työssäkäymisen kuin asumisenkin suhteen. Ulkomaalaisten ikärakenne on nuori verrattuna muuhun väestöön. He ovat koko kaupungin väestöön verrattuna useammin naimisissa ja heillä on enemmän lapsia. Suurimmat ulkomaalaisten kansallisuusryhmät ovat venäläiset (19 %), virolaiset (15 %) ja somalialaiset (8 %).

Ehdotuksessa maahanmuuttopoliittiseksi-ohjelmaksi on tarkasteltu maahanmuuttajien asemaa kokonaisuutena. Tätä lähestymistapaa työllistämistoimikunta pitää hyvänä. Maahanmuuttajien integroitumisessa yhteiskuntaan korostuvat sekä koulutuksen tärkeys että sosiaaliseen yhteyteen kasvaminen.

Ehdotuksessa on uutuuksena entisiin maahanmuuttopoliittisiin linjauksiin verrattuna työperäinen maahanmuutto. Työllistämistoimikunta uskoo, että ainakin pitkällä aikavälillä Helsinki ja muu pääkaupunkiseutu tarvitsevat enenevässä määrin maahanmuuttajien työpanosta.

25.8.2005

Monilla aloilla on odotettavissa tulevaisuudessa työvoimapulaa. Jo nyt työvoimasta poistuu vuosittain enemmän väkeä kuin tulee tilalle. Helsingissä on kuitenkin lähes 30 000 työtöntä työnhakijaa. Toimikunta pitää tärkeänä ennen kaikkea panostusta näiden henkilöiden työllistämiseen sulkematta pois varautumista työperäiseen maahanmuuttoon.

Ehdotuksessa painotetaan Suomen vetovoimatekijöiden aikaisempaa tehokkaampaa hyödyntämistä. Työllistämistoimikunta korostaa, että vetovoimaisuuteen vaikuttaa myös se, kuinka kohtelemme ja hyödynnämme jo täällä asuvien maahanmuuttajien osaamista. Hyvin koulutettujen maahanmuuttajien työllistyminen ja jo Suomeen kotoutuneiden maahanmuuttajien kokemuksen ja tietojen käyttäminen ovat resursseja, joita pitäisi myös hyödyntää nykyistä enemmän. Tältä osin ehdotuksessa tuodaan hyvin esille maahanmuuttajien osaamisen, kuten omassa maassa suorittujen tutkintojen tunnistamismenettelyn kehittämisen tarve.

Maahanmuuttoa aktiivisesti lisättäessä on varauduttava myös siihen että kaikki tulijat eivät ole hyvin koulutettuja. Osa tulijoista tarvitsee sen vuoksi monenlaista yhteiskunnan tukea aloittaessaan elämisen Suomessa. Resursseja arvioitaessa on otettava huomioon myös muista EU-maista tulevat, vaikka he eivät ohjelman varsinaisena kohderyhmänä olekaan.

Työllistämistoimikunta pitää tärkeänä, että maahanmuuttajien vastaanottamisessa huomioidaan myös perheiden tarpeet. Maahanmuuttajatyön kokemukset korostavat varhaista ja pitkäjänteistä tukea erityisesti lapsille ja nuorille. Kun siirrytään peruskoulun jälkeiseen koulutusmuotoon, on kohdennettu tuki usein tarpeen. Samoin ensimmäisen työpaikan löytäminen voi vaatia ylimääräistä ponnistelua. Vuoden 2005 alusta voimaan tullut nuorten yhteiskuntatakuu koskee myös maahanmuuttajanuoria jatkossa. Olisi tärkeää seurata, miten tämä takuu tulee parantamaan nuorten maahanmuuttajien koulutukseen ja työhön pääsyä.

Kehitettäessä työperäistä maahanmuuttajajärjestelmää tulisi työllistämistoimikunnan mielestä hyödyntää kokemuksia tehdystä maahanmuuttajatyöstä. Erittäin kannatettavana toimikunta pitää maahanmuuttajille suunnatun opastusjärjestelmän kehittämistä sekä suomen kielen opetusta kaikissa vaiheissa.

Voimavarojen riittävyys ja suunnitelmallisuus on työllistämisen suuri haaste. Lisää suunnitelmallisuutta tarvitaan varsinkin silloin kun toimenpiteen vaihtuessa vaihtuu myös asiaa hoitava viranomainen. Tällöin voidaan törmätä esimerkiksi viranomaisten erilaisiin asiakasrekistereihin ja niihin liittyviin tietosuojiin. Lähtökohtana tulisi olla asiakaslähtöisyys palveluja toteutettaessa.

25.8.2005

Kun tavoitteena on lisätä aktiivisesti maahanmuuttajien saapumista Suomeen, on myös siitä aiheutuvia kustannuksia ja niiden jakautumista valtion ja kunnan kesken tarkasteltava kokonaisvaltaisesti. Tarvittavat vastaanotto, -neuvonta, -koulutus, -asumis, -työllistämisen-, -sosiaali-, -terveyspalvelut merkitsevät kunnalle lisääntyviä kustannuksia.

Työllistämistoimikunta suhtautuu myönteisesti lisääntyvään kansainvälisyyteen ja uskoo, että uudet osaajat ulkomailta voivat lisätä Suomen elinvoimaisuutta ja innovatiivisuutta. Työllistämistoimikunta korostaa kuitenkin, että jo maassa asuvien maahanmuuttajataustaisten ja muidenkin työttömien henkilöiden työllistymismahdollisuudet eivät saa heikentyä ohjelmaluonnoksessa esitetyn työperusteisen maahanmuuton seurauksena.

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Jouko Malinen
työllistämistoimikunnan
puheenjohtaja

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Merja Koski
sihteeri